

Вирощування будь-якої сільськогосподарської продукції, особливо у промислових масштабах, вимагає використання не тільки органічних та мінеральних добрив, регуляторів росту рослин, а й ще пестицидів для боротьби з бур'янами, шкідниками рослин, різними їх хворобами. При цьому у сільському господарстві використовуються інсектициди та акарициди, протруйники, в тому числі протруйники картоплі (самий відомий – престиж), фунгіциди, гербіциди, десиканти, фуміганти, родентициди та біопрепарати.

Щорічно в області пестицидами обробляється до 70% наявних площ сільгоспугідь, враховуючи рілля та багаторічні насадження.

Пестицидне навантаження (пестициди в кілограмах на 1 га обробленої площі) в середньому за останні 3 роки не перевищує 1,0 кг/га).

В області функціонують курортні комплекси в Ужгородському, Мукачівському, Свалявському, Міжгірському, Хустському та Рахівському районах, на територіях яких розташовані свердловини мінеральних вод, що використовуються для лікувальних потреб на місцях та для реалізації в межах України. Для вирощування сільгоспкультур на територіях курортних районів також використовуються пестициди. При цьому випадків забруднення пестицидами мінеральних вод протягом багатьох років не було зафіксоване.

Санітарно-гігієнічні лабораторії ДУ "Закарпатський обласний лабораторний центр Держсанепідслужби України" та його філій здійснюють лабораторний контроль

харчових продуктів, об'єктів навколишнього середовища для потреб державної санітарно-епідеміологічної експертизи, в якості відомчого контролю по договорах з підприємствами, організаціями та в порядку планового лабораторного контролю.

Найбільш простим та доступним для вимірювання показником безпеки харчових продуктів залишається визначення вмісту нітратів. Останні роки зменшується кількість вимірювань вмісту нітратів в продукції рослинництва. Статистика добре знає, чим менше досліджень, тим менше випадків винаходу небезпечної продукції. Якщо у 2012 році 17 зразків рослинної продукції не відповідало гігієнічним нормативам, в 2013 році - 6, в 2014 році - 4, то в 2015 році таких зразків не було взагалі.

В останні роки значно скоротилися кількість вимірювань на визначення вмісту пестицидів в харчових продуктах, у воді відкритих водоймищ, у ґрунті.

З 2013 році було припинено дію системи моніторингу довкілля, що затверджена Розпорядженням голови Закарпатської обласної Ради. Системою передбачалося визначення стану забруднення ґрунту пестицидами, в тому числі і на територіях курортних районів. Санітарно-гігієнічні лабораторії санепідстанцій до 2013 року досліджували від 115 до 273 зразків ґрунту на рік з виконанням до 500 вимірювань. Аналогічна ситуація була з дослідженнями води відкритих водоймищ.

Щоб отримувати достойні урожаї сільгосппродукції, необхідно захищати її від хвороб, бур'янів, шкідників. А щоб зменшити негативний вплив хімії на людину через продукти харчування, є альтернатива – використання біологічних засобів захисту рослин. В нашій області, на жаль, використання таких препаратів на низькому рівні. В минулому році використано 14,18 тонн біологічних засобів захисту рослин, що становить всього 5,6 % від загальної кількості пестицидів. В області використовуються наступні біопрепарати: актофіт КЕ, гаупсин, бактероденцид, планріз БТ в.с., триходермін БТ п., фітоцид р., фунгістоп (триходермін) р., трихоПлант к.с., фітоДоктор (спорофіт) п.

Будемо сподіватися, що у недалекому майбутньому для захисту рослин з метою підвищення урожайності сільгоспкультур будуть використовуватися саме біологічні засоби захисту рослин. А поки, для захисту рослин та підвищення їх урожайності, використовується хімія і тому необхідно визначати залишкові кількості пестицидів в продукції в обсягах, що дають можливість надавати достовірну оцінку отриманих результатів.

Пономарьова О.С.